

kat.komp.

53544 D16681

I

Mag. St. Dr.

P

3481. / 6.

4889.

4889.

KAZANIE NA POGRZEBIE

Wielmożney Pánien/ Dey Dobści Pá-
nien Barbáry Kiszczynen/ Kieżno
Kádziwótowny.

Ktore

X. ADAM PIEKARSKI Przeor Wileń-
ski/ Dominikan/ w Kościele Jwinstkim
dnia 15. Września/ uczynił.

Eccles. 38. vers. 24.

W odpoczynieniu umarłego/ day odpoczynać pamiętce jego
a cieś go przy wysciciu ducha jego.

W WILNIE,

W Drukarni Leona Mamonieja
Roku 1614.

na Krzyżu nie mówił: Mójko o to Syn twój/ ale rzekł: niewiasto: bo to słowo/ mójko/ y w radości y w smertu/ zwołasz z ust dziecięcych/ dziwnie serce przenika. Nie radbym tedy Śmierci. X. iedney krople łez matczyńskich poruszył/ y dla tego nierychłom się rozwiązał/ iednak do tego przysło/ że Wąssey X. M. te troche słow moich oddawam: Ktore iesliby iaka łze wytraciły będzie mały dziw/ bo y same o-
 from tego na każde wspomnienie namilsey corki hojnie płyna. Płacz w prawdzie/ w takim zwołasz zału hamować trudno/ bo y świeci umarłych swoich płakali/ płakał y Pan nad grobem Łazarzowym/ ale iednak moderować go potrzeba/ płakać wolno/ ale nązbyt Chrześcianom się nie godzi. Ja nie tym zamysłem Kazanie to moje Wąssey X. M. posyłam/ abym wietśy żal pobudził/ bo już w sercu W. X. M. wietśy być nie może/ ani tym abym go hamował/ gdyż w niebie. stich duchownych/ y w potocznych świeckich sprawach własny rozsadek W. X. M. temu wydektć umie y może: ale abym pokazał/ iż zakon Dominika S. Każdey okazyey rad do wyswiadczenia powinney wdzięczności za dobrodzieystwa ktore od W. X. M. ma. Ja z osobna/ acz nieznaiony Pana Boga prośe/ aby on za corkę takiego żalu godna/ dał Wąssey X. M. oglądać syny y corki/ synow y cerek syna Wąssey X. M. a onego ku pociesze kościoła powszechnego/ ku podporze Rzeczyposp. y ku ozdobie oboiey wysokiey Książcey familiey błogosławić raczył. Racze tedy Wąs X. M. wdzięcznie te posługe moje/ ktoram uczynił przy tym żalobnym akcie pogrzebu corki Wąssey X. M. iakazkolwiek jest wdzięcznie przyiać/ a moja Miłościwa Pania bydz/ ktorey modlitwy moje pilnie oddawam. Dan z Wilna dnia 20. Octobra. 1614.

Wąssey X. M. Káplan.

w Pánu Chryśtusie sługá

ADAM PIEKARSKI Pisma S. Bac.
 Przecor Wilenski.

Podobne jest Królestwo niebieskie słarkowi
 : ukrytemu w roli. Wácth. 13.

Przy tym z wielu miar smetnym pogrzebie ciała Wielmożney Pániey Bárbáry Książczyney/ widze ludzi zacności y liczbę poczet niemáły/ a ile baczyć moge/ na czworo rozdzielony. Jest duchowienstwo wielcy prásłaci/ káplani y zakonnicy: Sa ktorych obcymi nązwáć moge dla tego/ iż się nie łączą krewia z familiami ktore się w tey osobie zmarłey ziednoczyły/ są bliźsy y dalszy powinni: jest y żalobny małżonek z swoimi. Káplani przy vchwalonych Kościołá s. ceremoniach/ ofiare ktora Pan na Krzyżu raz oddał krewáwa Bogu oycu za żywe y umarłe/ już nie na Krzyżu ale na ołtarzu/ nie krewáwa/ prawdziwa/ iednak krew iego/ za dusze tego zacnego ciała/ oddawáia: goráco Boga y odkupiciela iey prośac/ aby ducha tego miłosiernie przyiać raczył. Obcy/ iako nie kiedy Egipť Jozefowi oycá/ smetnemu wielmożnemu Pánu Mikołájowi Książce/ małżonki płakać pomagáia/ a zaraz miżerna kondicya żywota człowieka wważáiac vpatruia/ iako śmierć twárda/ głucha y ślepa/ łzami się nie da vżyć/ nie słyszy tych lámentow/ nie widzi tak wielu vtrapiosnych: nie pátrzy na láta ani familie. Krewi powinność wzajemna y posługe ostatnia czynia: a małżonek miłosć małżeńską obiecána/ poslubiona/ poprzysiężona/ za iey żywota zupełnie zachowána y po śmierci/ nie tak oney/ bo już tego znáć nie może/ iako domowi iey wyswiadcza. Wezwány jest do tego smetnego aktu/ y zakon Dominika s. aby

8. aby Waszmościom wiernie dopomógł spólnego żalu / y
 przybył nie tylko dla wezwania albo powinności Chrze-
 ściaństey / ale y dla dobrodziejstw ktoremi obiemą tym
 wysokim familiom przed Bogiem jest obo wiazany. Sta-
 nałem tedy / abym nie tak słowy do płaczu pobudzał / i-
 aś do duchownymu poćiechami serdeczny żal hamował / y o-
 ćierzał te hojne lzy / a twoie nawiecey Wielmożny Panie
 Książka : ktore macierzynstich y braterskich / niemal o raz
 domażaia. Co ia gdy czynię myśle / a temu kataraktowi /
 tey żalobie / tey trumnie iako oplakanej herbami obitey
 łożnicy pilnie sie przypatruie : nagrobku ktoryby słow
 powaga y własności / taki grob ozdobił / nie wis-
 dzie. Lecz wspomniałem napis wysoki / trudny y niez-
 rychło wyrozumiany / ktory sobie w Egipcie samą na k-
 mieniu wyrzeźbiła ona rozmaićie sławna Krolowa
 Semiramis miasto dziesiać zupełnych słow / dziesiec li-
 ter pierwszych polożywszy / na ten kształt w naszym ięzyku.
 K. K. S. P. O. T. G. N. I. C. to jest / Który Krol
 Śmierci Potrzebuie Obal Ten Grob Naydzieś Nie-
 Chceś. Ruszył kamienia tego Krol Dariusz ale odgódł bez
 śmierci ze wstydem / bo tam okrom trupich kości nie
 było. Ten ktory sobie przywłaszczyła Semiramis Krol-
 owa nagrobek w Egipcie zmaszawszy na kamieniu gro-
 bu twego O. K. zacna Kadiwilowno dziś radbym po-
 łożył. Czyli nie słusznie : Izaliż Kieźnie z oycą / Kieźnie
 z matką / ktora Krolowa twia siega nagrobek Krolowski
 nie służy : Służy y wiecey daleko niż tey tam Krolowej :
 bo sie tu nikt niezawstydzi gdy tego kamienia ruszy / śmie-
 row dostatek naydzie y nabrac może. A co Ewangelista s.
 mowi

mowi o Krolestwie niebieskim / to my dziś rzec możemy.
 Podobny to jest pogrzeb śmierci zakrytemu w roli : bo
 z tym zacnym ciałem do ziemi śmierci chowany kosztowa-
 ne / y wielom przyszłych wieków potrzebne. A ktoreś to
 są śmierci : O tych chciałbym na tym kazaniu mowić / Pa-
 na Boga proszę o łaskę niebieską : a słuchaczo aby nie-
 dolność moie chetliwym vchem przyjmowali.

Cztery drogie śmierci ktore niewiem aby iaki ścenne
 zniesć mogły dziś w ziemi chowane. Pierwszą kładzie
 Kościół Chrześcijański Katoicki. Wtórą wszytką natu-
 ra ludzka. Trzeci dwie Książce wysokie familie. Czwar-
 tą żalosny małżonek. Wielmożny Pan Mikolay Książka z
 familia swoia zacna.

Kościół tu kładzie w ziemi poświęconą / Śmierć ży-
 wych y umarłych / to jest nadzieie / ktora prawdziwy
 Chrześcijański śmierć jest / a pospolity żywym y umarłym.
 Jesli albowiem śmiercią zwąć sie godzi to czego z dalekich
 krajów / od wielkich Monarchow dostawamy / co między
 śmierciami przednieysze / co prawdziwie czyni bogatych /
 czemu śmiercią nadzieie nazwać nie mamy / gdyż ma to
 wszytko : Zdaleka bo z nieba / od wielkiego Monarchy sa-
 mego Boga nadzieie bierzemy : ten ia dawam y do serca
 naszego wlewam / iako wiare y miłość : przetoż Kościół te
 trzy cnoty niebieskimi albo Bożemi zowie.

Ma też świat temu śmierci podobny. Nadzieie : nie z
 nieba dana ale na świecie nabyta / a iako waga tak y poży-
 tkami / daleko niższa : zacząym pismo s. oboie na roznych
 miejscach tytułami dzieli. O niebieskie y tak mowi. Na-
 dzieia Ewangeliey. Nadzieia dobra. Nadzieia powola-
 na.

I.

1. Cor.

13.

Esc. 2.

col. 1.

2 rbe

Gal. 2.

Eph. 1 nią. Nádzieiá zbawiená. Nádzieiá żywota wiecznego.
Eph. 5 Nádzieiá chwały. Nádzieiá blogoślawiona. Nádzieiá
Tit. 1- sprawiedliwości. Nádzieiá żywa. Nádzieie ziemská zaś
col. 1. v Salomona tak zowie. Prozna nádzieiá. Oboie zdawa
Heb. 3 ná poznali ludzie. Przeto ktos mądry słusnie rzekł. Nád-
Tit. 2. dzieiá tuczy / y omyla / ktorey przypowieści pierwsza
Gal. 5. częśc o iedney / a wtora o drugiej nádziei rozumieć sie ma.
1. Pet. Tuczy niebieśka / bo kresu y celu chwały wieczney ktora ná
2. v kazała wiara / czekać y pewnie sie spodziewać kaže / a nád-
Eccl. to z młá póciecha tam nas kieruje. Nigdy nie omyla / bo
27. iáko wielki Theolog mowi Thomas s. z Aquinu : nigdy
In Epi nie wstawa. Može człowiek wstać y Nádzieie porzucić /
fiol. 8 y wiecy sie nie spodziewać : ale Nádzieiá nie wstawa / cžło
Pauli. wielá nie porzuca / y zawsze do siebie ciągnie. Nádzieiá
zaś ludzka / kto niedoznał iáko iest omylna : Ktoż sobie nie
obietuje zdrowia / bogactw / dostoiensw / w działkach y
przysięgach długiey y miley póciechy : A wšytko często
nád nádzieie przychodzi : Kto sie spodziewał aby tá pócie-
cha oboiey familey / tak máło z małżonkiem żyć miała :
Y ktoż nie rozumiał że spolnie sie starzeć mieli : O ludzka
nádzieio / nádzieio niepewna / iáko wšytko od twych obiet-
nic daleko : Tyś sama pewna nádzieio niebieśka / ty praw-
dziwie bogaciś / nikogo nie wbożyś.

Nádzieiá iest wtory starbkościolá Chrześciańskiego /
Albowiem iáko Krolewski starb ieden z dochodow meo-
mylnych dorocznych roście / a drugi z wypadku ludzkiego
(zowiemy go fiscus) ten gdy ludzie obrażają Młáiestat
Krolewski / dobrá ich zabiera / a im wiecy ludzi ginie /
tym bogatšy iest : Tak w kościele Bozym starby / iedne
wstawi

wstawić plyną z zaśluga meki / krwie y śmierci oblubień-
cá ie° / drugie ida z wypadku y śmierci ludzkiej. Bo iž za cž-
brázenie Młáiestatu Božego ludzie wšyscy podpadli defres-
towi śmierci / tedy dobrá ich / to iest / duśa y ciáło roźnie
sie obracaia : niewiernych ludzi y złośliwych duśe w pie-
kielny / wiernych zaś y dobrych w niebieśki starb ida. W *sap. 8.*
reku Božych są y nieknie sie ich meka. Ciáła duchow
potepionych czártom iuž náznáczone / ludzi sprawiedli-
wych są pod stráža Bośka / a kości ich policzono. Te tedy
ciáła y kości zbiera y chowa kościol Kátholicki. O iákoż
bogaty bedzie gdy ożyia : gdy w chwale swoje vbrane
wstana : teraz w grobach kościelnych mieznáć nic tylko
kości a zgnile ciáła / ale nádzieiá iest że znówu żyć beda.

Podobne są pogrzeby náše starbowi zakrytemu w
roli / ktorego nikt nie ruszy tylko Bog sam dnia ostatniego /
y odda kościolowi swemu. A starb ten iest żywym y w
márlým spolny. Co álbowiem droższego máia Chrze-
ściánie żywi / dla czego wšytko odważyć y cierpieć go-
towi / iáko nádzieie chwały wieczney : Co tak milego w
mieráiacemu iáko nádzieiá zmartwychwstania : W Nád-
dziei bezpiecznie żywiemy / w Nádziei wesoło vmieramy.
Ten świat iest nam morzem / gódzie nas iáko okrety próżne /
wiatry y náwálnosci nośa / y o stály rozmáćie vderzaia
a czasem rostracaia / ale niebo iest nam ziemia / w ktora te
kotwice zápusciwšy bezpiecznie stojmy. Przetož Páwel
s. one zálecaiać mowi. Nádzieie iáko kotwice potężna *Hebr.*
trzymamy. Umárlým swoim pogánie do grobu / a
zwłászczá oyczyźnie y powinnym dobrze záslużonym /
starby y piónadze kládli / co y z nagrobkow ich dawnych

10b. 19. y z Historyi wiążemy. Alzy zaś coś kosztownieyszego / to
jest / Nádzieie. O ktorey Job mówi. Odczona jest Nás
dzieia w zánadżu moim. Natura dziwny wizerunk ná-
dzieie násey y zmartwychwstania vmártých / w rzeczách
niektórych człowiekowi podala / także y pismo s. Fenix
widział kto albo nikt / ná tym teraz máto : ten iáko wielu
pisma s. wiadcza pieć set lat przeżywszy / vnuera / ále nie
bez nádzieie / bo z tego prochu rodzi sie robak / ktory za
czásem bierze piora ná sie / y odrodziwszy sie nowy wiek
zaczyna. Orzeł w starości piora wyroniwszy / ku stoncu
strzydlá rozciągájac / siedzi tak długo aż inſze wyrosta / y
sam sie odmłodzi : coś podobnego v Joba ktory mówi.
10b. 18. Na drzewo nádzieie / ále což za nádzieie mieć może drze-
wo : te : iż choć zepnia obálone leży / poſi z ziemié wyko-
rzenione nie iest / znóu sie pusćić y odrosć może / ále gdy
10b. 19. już wykorzenione iest / niemáſz żadney nádzieie / iáko tenſze
Job ma. By drzewu wykorzenionemu odiał nádziei-
ie moie.

Rzadki á w Kieſtwie Litewſkim przedni Fenix / niedo-
pedził wieku ſwego / ſtárzał ſie przed láty / przedko vmárt /
iż w tey trunnie ſam tylko proch zoſtawa / ále nádzieia
ieſt pewna / że inſze y dáleko cudnieyſze piora ná ſieweſmie /
y pocźnie w cieie żyć nowy wiek nieſmiertelności / ktore-
mu krefu żadnego zámierzyc nie podobno. Orlica ſpánia-
ła / vrodzona y wychowana w gniaździe cnot pełnym w
domu O. Kieſat Kádſiwiłow piękny lot vczynila / pádła
ná wyſokiey ſkále / y tam gniazdo ſwoie ſtác pocźela / dana
ieſt w dom Ich Moſci Pánow Kiſkow / dom ſtálo-
ſcia ſkále podobny. Godzien ten orzeł tey ſkály / godná
tá ſkála

15ai. 4
tá ſkála orla tego. Lecż inż teraz opádły piora twoie blá-
chetna Orlico / vſtálas predko / y ná tym Iwinſkim grun-
cie opádła : ále nie bez nádzieie. Pátrzy w ſlonce zbáwicie-
lá twoiego pewna nádzieia / ná ktorego pátrzyłaſ beſpie-
cznie ſywa y prawdziwa wiara : rozciągay ſtrzydlá two-
ie : bedzie ten czás że ſie nád toba wypelni obietnica Pá-
ſta / ktory przez Proroka powiedzial. Wezma piora iáko
Orlice / beda látać á nigdy niewſtána : wyleciſ gore y
ſiedzieſ tam gdzie piora ná wieki trwác beda / niłodoſć
twoia ſtároſci wiecey niewzna. Wynioſte ſpániałe drze-
wo teraz leży wyćiete / obálone y wykorzenione. Drze-
wo ktore koſcielowi / Rzeczypoſpolitey / y domowi ſwe-
mity owoc dáwac miało / y inż (ácz nieſzczęſliwie) ro-
dzic zázynało. Familia tá iáko drzewo wielkie w ciáſny
ogrodzeniu y za pátkány gálezi ſwoie podaie / á wierz-
iego niedożyłány. Doſyc przeſtrone Kroleſtwo Polſkie
y Wielk. K. Litewſkie / á przecie temu domowi ciáſnie iest.
Bo nietylko niemáſz Woiewodztwa / gđzieby Kieſetá /
Senatorowie y przednie domy krwiaſie z nim nie powia-
zaly / ále y za gránice okolo dáleko ſiegáia te gálezi / nie-
tylko Mággrabiow Brándeburſkich Kieſet Kurlándſkich /
Mekchilburſkich / ále y Krolow Duńſkich y Angiełſkich /
Wielmożna Kiſczyna z mátki ſwoiey O. K. Kurlándſkiey
krwia doſiegła : Drzewo to zdawná gleboſo wkorzenio-
ne / korone K. pięknymi perłami ſádzona / inż dawno y go-
dnienoſi : ktorego wierzch niebá ſiega / co mowie ſiega :
owſem przenoſi. Alzaſ ia tu nie widze między Herbami
ſtárożytnego y ſwietego odrowaſa / Herbu Jácyntá S.
pierwſzego w Polſcze Dominikána : poćiechy iedney Za-

temu Káznodzieyſkiego / ozdoby Koſciola Chreſciánſkiego : Wierzemy że inſy w niebie beda / o tym pewnie wiedzmy / że tam już ieſt. Jákoż ſzczęśliwe tey Pániey wrodzenie / y ſmierć ſzczęśliwa / ktora z takim wielkim ſwietłym ná ziemi po iedney krewney liniey idzie / z ktorym ſpolny Herb / ſpolna pobożnoſć ma : Tuſze że y w niebie ſpolna chwale. Bo ieſliſz ieſzcze za żywota v pewniony był przez matkę Syná Bożego że wyſłuchány miał być tu modląc ſie za obcemi / iáko nie wiecey gdy ſie modli w niebie za ſwoimi : czyli tam miłość ku domowi ſwemu odmienił albo vtrácił :

O ſzczęśliwa dńſo. My z ciała wynidziemy ná ſad gdzie o znáionym ſwoim pewnie niewiemy / tyſ wyſłá / á tam ſwego Odrowożá zaſtála / ogládałaſ y Pánie ná ſwieteſza / ktoryſ od młodoſci w Rojáncu ieſt ſłużyłá / y od niey znáczné poćiechy tu ieſzcze żyjac miewála. Czeſ muß cie plákać mamy : ſłuſzniechy lámentowáć / bo vpáſ dlo ſliczne drzewo / y już nádzieie ludzkiey nie ſtálo / áby miało odroſć. Lecż zoſtála nádzieia niebieſta / w ktorey dñis znówa to drzewo ſádzimy / niech ziemiá przyhánie / Bog kropi / ożyie y vroſćie / da owoc nie ziemſti ále niebieſti. To co Pan dñis Márcie mowi. Smartwychwſtáſ nie brát twoy / wam mowi : bo y tá pewnie wſtánie. Nie žaluyćie Koſciolowi ciała tego / niecháy roſćie ſkarb iego : y owſem ſkarb náſz poſpolity. A wy Káplani wložíćie ná pierwſzy rog kámienia ieſt. Tu ieſt ſkarb Chreſciánſki / pewna nádzieia ſmartwychwſtánia.

11. Natura ludzka ſkarb nieoſácowány do ziemi kładzie / lekářſtvo bárzo drogie. Złoto y ſrebro ſkárbem zowie my /

my / á lekářſtvo czemu nie zowie my ſkárbem / gdyż im tá czeſ ſłuży to imie niżli złotu : Bogáctwa w prawdzie dźwigáia fortune / wſpieraia doſtoieńſtwa y vpáſć im nie dáda / ále lekářſtwa rátnia / zdrowie nád fortune miłſze y bliſſze człowiekowi / ktory ſkore za ſkore y wſytko da co má za dńſe ſwoie. O Monárchow niektorych nie tylko 10b.2. pogánſkich ále y wiernych za ieden ſkarb Apteſi licżono. Poſtom Bábilonſkim Krol Ezechiaſ ſkárbu vtázniać / náſ 2.Reg. 20. pierwey ſie Apteſa popiſnie. Od Monárchow przezwia ſká ſwe máia niektóre lekářſtwa. Miedzy tymi Doktorow niech ſáda ktore ieſt napirwſze / náſtutecznieyſze / ktore maby wſytkie wobec wielkie y ſkryte choroby vſtepowáć muſiały / ktoreby lecżac zdrowia nie tárgálo / ráczey poſilało. Theophráſtowa ſkola Alchimia w oſobie ſliá cżney biaległowy málniać / przy lewey rece piſze : Bogáctwa / á przy prawey / dlugi wiek : dáwaiać znáć / iż wie táienmice iákoſ / ktorey ktoby doſedł y bogátym być / y dlugo zdrowo żyć. Coż to wżdy za táienmice : Powiaá dáia iż ieſt kámienny proch / ktory oni lapis philoſophorum zowia : ten ſnádz y kruſce w złoto przemieniać / y wſytkie choroby lecżyć / y wiel człowieczy przedłużać moſe. ſzczęśliwy kámiień y nieprzeplácony / w ktorym to co ieſt nálepſze^o zámyka ſie / Bogáctwa y zdrowie. Jeſtże albo był kto / coby go vrobić vmiál / albo vrobiony widział / y ſkutku iego rák przedniego doznał : Deża iednáť iż w ten proch ábo kámiień tylko trzy rzeczy wchodza / o ktore wſe dñie láčno. Siárka / ſol y ſrebro / ktore żywym zowia. Dziwny ſekret kámienia nátura w cíele człowieczym / iż w nim to wſytko ieſt / czego doſwiadczeniem ludźie prze mażni

ważni nieomylnie došli: A iż Bog y natura nie daremnie
nie czyni/ wważywszy własności tych ingrediencyi snas
dnie obaczymy/ iż człowiek w raju tym lektarstwem nies
śmiertelność mieć y iakoby ta Alchimia bawić się miał.
Siarka od złota idzie/ przy nim się rodzi/ co gornicy za
ochwalone hasło mają/ y w złoto się obraca. Sol ciała
każdemu psować się niedopusci/ dla tegoż ie nasalają.
Srebro żywe rzecz płocha iest y niewstaćwiczna/ którego
w reku vtrzymać nie podobna. Była w raju siarka kto
ra od złota odchodziła/ to iest żywot Adamow/ który v
czestnictwo iest żywota Boskiego / dech natchmiony w
twarz iego / za którym sstał się w dusze żyłaco/ potym
przemienić się miał w złoto żywota wieczney nieśmiertel
ności. Była sol przykazanie Pańskie/ które te moc miało/
iż chowając ie człowieka nigdy vmrzeć nie miał. Bo iż
rzekł Bog/ ktoreykolwiek godziny iesc będziecie/ pomrzec
cie/ tedy nigdy nie iedzac zawżę żyć mieli. Było y żywe
srebro/ to iest wolna wola człowieka. Ażas nie stus
śnie zowie ia tym imieniem: Co tak iest płochego y niew
staćwicznego: Albo kto ludzka wolna wola vtrzymać mo
że: Nie zniewoli iey tyraniśka meła/ ani Bog sam. Bo
od początku stworzył człowieka/ y zostawił go w reku
rady iego/ położył przedem wode y ogień/ żywot y śmierć
co mu się podoba będzie mu dano. A rzeczone mu. Jesli
będzieś chęiał mądady zachować zachowajcie. Przes
sądził tedy człowiek Alchimia swoje: bo nad miare y was
ge używał wolności/ ani zachował przykazania / przetoż
vrobił nam miasto złota błoto/ miasto bogactw nedze/
miasto lat nieskończonych śmierć. Oto przed oczyma nas
byłmi

byłmi leży roboty Adamowey/ Alchimia żalosna/ zaczę
X. Kądziwilowny ciało/ które miasto zdrowia doznało
bolesci ducha wyćisłaiacey / miasto niesmiertelności/
śmierci: która dziś na zepsowanie podaje tak śliczna rał
Boskich robote/ mądrości Pańskiej dziwny skutek. Wszak
że acz zgynie/ ale nie zginie ani się na wieki zepsunie/ owszem
w coś dobre° a nam potrzebne° y pożytecznego się obroci:
będzie to nam iako lektarski proch Philosophorum/ bo to nays
wietża filozofia rozmyślanie śmierci. Tak albowie Des
mostritus gdy pytano/ skąd mądrość wziął odpowiedział:
Dośedlem mądrości często między grobami się przecha
dzając: to iest śmierć wważając: Ten nam proch wielce
chwali y zaleca pisano s. Pamiętaj na ostatnie rzeczy two
ie między ktorem iest y śmierć/ a nigdy nie zgrzesz: to
iast/ nie vmrzysz/ bo grzech y choroba iest/ y śmierć zaraz.
Będzie nam to zacne ciało Alchimia nie Egipska ale
Polka/ nie pogańska lecz Chrześciańska/ daleko nad te
tamtę zdrowszą. Coż może być dziwniejszego między lekars
twy nad Alchimia: Trup człowieka vmartłego lekars
twem iest ciała człowieka żywego. Ale to dziwniejsza
iż ciało y grob vmartłego człowieka/ pożyteczny być może
nie tylko ciału/ ale y duchowi człowieka żywego. Dziś
wne lektarstwo którego iesc albo pić niepotrzeba/ tylko na
nie weyrzec/ a przynamniey wspomnieć. Samo wspo
mnienie śmierci/ choroby duchowne leczy/ y w grzech nie
dopuszcza wpadać.

Chwalić żadna miara nie godzi się starych pogan nies
ktorych co się nietylko pogrzebami/ ciała vmartłymi/ ale y
Cyprysem brzydili/ iż go używano przy chowaniu ciał
vmartłych

vmártych: lepiey inſy ácz pogánie czynili/ ktorzy málo
wali weźá ná kſtalt pierſcienia okraglo zwinionego/ ko
niec ogoná ſwego koſaiacego/ przez co nie ták koniec y po
czatek roku rozumieć chcieli według Hieroglyphiki / iáko
ráczey człowieka: v ktorého w ręciach záwsze być ma pám
iatka národzenia y ſmierci. Był ſpor między pogán
ſtwem/ kto nápiſał te ſłowa. Znay ſámego ſiebie. Wo
niektorzy mówili / iż Solon ieden z ſiedmi Aedreow
Greckich/ chcąc poniżyć pyche ludzi dumnych w Alexand
dryey / złotem y wielkimi literami ná koſciela nápiſać ie
roſkazał/ áby każdy czytając ſmiertelnoſć ſwoię przypo
mniał. Drudzy powiádali że to był wyrok Apollina/ kto
regó zá Bogá chwalono: A inſy twierdzili iáko by z me
bá ták złotem nápiſane/ ſpáſć miały. Skądkolwiek ſie
wzięły/ godne ſa áby złotem wſędzie piſane były: iákoż
Solon ktory ie pierwey wymówił/ pierwſzy ácz pogánin
złotem piſać počzał. O iákoż my Chrzeſćianie daleko wie
cey ná ſercu ſwym te ſłowa piſać y częſto ie rozmyſlać
mielibysmy: Znay ſámego ſiebie. Z ktorých y iákich czę
ſci ieſtes ſpoiony: á zaſz nie z ciała zgniloſci podleglego:
ſkad przyſzedleſ á zaſz nie z ziemi: do kad idzieſ izali nie
znowu do ziemi: czymieſ ieſt teraz prochu y popiele: czym
bedzieſ: prochem y popiołem. Czemu Bog wygnáne
mu Adamowi motyke dał rola orać/ y zmięw poćie dle
bá fućać roſkazał/ co po dźisieyſzy dzień potomkowie iego
záchowali: czyli ludzi bez orania vżywić nie mogli/ iáko
żywi niebieſkie ptaki/ ktorzy nie ſieia ani ora: czyli ich o
dźiewać/ nie mogli ináczey/ iáko odźiewa kwiatki y lilie
polne/ iáko okrywa nágoſć drzewa rozmáitego: Wſytko
to veźym!

to veźym! áby pámiatka ſmierci z ſercá ludzkiego niewy
chodziła/ ile rázy ziemię plugiem otwieráia/ áby pámie
tali iż z ziemi wyſli/ y do ziemi ſie máia wrócić. A po
grzeby ludzkie mogły być ináczey/ bo málo ná tym należa
ło/ ieſliby ciało ſtrawił wiatr/ woda álbo ogień/ chciał
iednak Pan Bog y zwyczaj dawny/ żeby ie w ziemi grze
biono/ bo ták oſtátnia poſtuga miłym przyiaćiolom czy
niac/ á rola te kopáiac/ záraz ſmierć wſpominaia/ ná kto
ra wezdrgnawſy iáko ná przykre ale zdrowe lekarſtwo/
od grzechow ſie hánuia.

Umarta Wielmożna Rádziwilowna/ ktora dla cnot
y pobożnoſci/ ná ſmierć z ſwey ſtrony niezárobiła/ ow
ſem nieſmiertelnie żyć była godná. Umarta dla dekret
tu powſechnego / iż poſtánowiono wſytkim vmrzeć.
Ten grob ie y od záłoſnego małżonka zgotowany/ nie gro
bem ale drzwiami Solonowego koſciola w Alexandryey
á ciało to záčne wielkimi y złotem literami niech bedzie/
bo do kaźdego znas dźis mówi. Znay ſámego ſiebie/ á
pámietay iż vmrzeć potrzeba. To mieyſce g dzie ona o
poczywáć/ y dnia oſtátiecznego/ czekać ma porządna A
pſtka Chrzeſćiańska ieſt. Jey pogrzeb wſpominaiac
ſmierć właſną wſpominaamy / á nie bedziemy grzeſzyć.
Przetoż ten ſłuſznie ná wtórym kámienu ie y rogu napis
położmy. Tu zákopane ieſt lekarſtwo przeciwko grzechom
rozmyſlanie ſmierci.

Zacna y záwždy ſławna ſámilia Jch Moſci Pánów III.
Rádziwilow w ziemi Koſciola Jwiſkiego zátrywa ko
ſtówna perle dwoiey Kioſcey kwie ktora dźis z obu ko
ſton wypadła. Kładzie do grobu Wielmożna Barbára
C Kiſczyńska

Księżyna/ córke O. Księżcia Albrychta Kądzimilowa M.
 X. L. Miarzalka/ ktorego po dziś dzień kościół Katolicki
 obrońce Rzeczp. gorącego miłośnika płakać nie przestaje:
 człowieka cnotami wysokiego / szczęśliwemu Monarcho
 Krolowi Panu naszemu dzisiejszemu/ dla rozumu y dźwi-
 ganiatrudnych spraw y poważnych wielce milego Pana/
 ktory sercá ludzkie do siebie nie tylko ciągnac/ ale y znies-
 woliwszy zatrzymać umiał. Matpie aby tu mogł sie zna-
 leść/ w ktoregoby w sercu nieodsurowiał żal inż nápoły
 przetrwiony/ wspomniawszy śmierć iego/ zwłasczjá pod-
 ten czas/ gdy oyczyzne z inżem dźwigac y ratować po-
 trzeba było. Żyje on w prawdzie z Panem Bogiem/ ży-
 wot niesmiertelny/ iako my rozumiemy pobożność iego
 pamiętaiac/ żyje y długo żyć będzie dla sławy y pamiętki
 ktorey czas nie strawi/ żyje y w miłym wielkiej nadoście
 synu: Lecz nam znówu umiera w tej iedney corce/ z kto-
 ra go znówu do grobu kładziemy/ y powtore płaczemy.
 Odnawilas boleść / y leż zataionych gleboło poruszyła
 Wielmożna Kądzimilowno w sercu O. Księżny matki swo-
 iey/ ktora ięscze po żalosnym meża á oycá twego pogrze-
 bie/ smetnie iako Synogarlica wzdychając twoie śmierć
 nowemi łzami oblewa/ ciebie iedynaczki swoiey płacze:
 áles y sercá wszytkich domu twego y sercá ludzi obcych/
 domowi zacnemu twemu chetliwych/ dźwinnie rozrzewnia-
 ła/ y tym swoim nad miemanie przedkim pogrzebem do
 płaczu słusnie pobudziła. Ale czemu mowie słusnie.
 Żali płakać trzeba/ iż za oycem córká do żywota lepszego
 y spokojniejszego posła: Nie z tej miary/ lecz z inżey słu-
 snie oboygá załuiemy.

Drogá

Drogá jest w Rzeczyp. iedną kroplá krwi zacney/ wielka
 błoda gdy ginie y w ziemię wchodzi. Wiemy dobrze iż
 ieden Bog wszytkie ludzkie z iedney ziemię/ z iednych ele-
 mentow stworzył/ iednaká im duszę dał/ z iedney Adama-
 wey krwi wszyscy ida/ tak zacni iako podlejšy/ tak Ksia-
 żetá iako y poddani/ iednakó y po śmierci w popioł sie rozo-
 sypia/ w ktorzym nieznac iesli to drzewo było Cedrowe
 albo glog/ wysokie albo niskie: Pan czyli w bogi/ á przes-
 cie niewiem co za prerogatywe ludzkie vrodzeni w do-
 mach zacnych máia / y cena inżych daleko przechodza/ á
 nietylko ścankiem ludzkim/ ale Boskim wyrokiem. Co
 iż z pińmá właze/ żaden sie tym obrażac nie ma/ gdyż ia nie
 stanowię bráku/ tak aby przed Bogiem lepszý miał być y
 droższy ten co sie w zacniejszey fámiliey rodzi/ ale wy-
 wodze że Bog w Polityce swoiey podlejšy y zacniejszey
 ludzkie właziac/ pierwsze miejsce zacniejszym daie.

Gdy álbowiem pierwsza Polityca y Rzeczyposp. swo-
 iey vřząd przez Młoyżę stánowił/ tak mowi. O bierzcie
 z siebie meże madre y ślachetne że ie postanowie przelożo-
 nemi nád wami: aby byli Książety/ tysiącnikami/ setni-
 kámi/ ktorzyby was vczyli káżdey rzeczy. Stąd widzi-
 my/ iż między ludem bráknac/ Pan szuka mądrych y śla-
 chetnych: potym włazi nie wzor Rzeczypospolitey / iálich
 ludzi ná godności podnosić/ y ná stolki sádzac potrzeba/
 to jest takich/ w ktorzychby zacność krwi z mądrością iá-
 ko w iednym iármie sprzeżona była: Bo mądrość plebe-
 iuszowi albo niskiego domu człowiekowi ciężar iest nie-
 znośny. Zacność zaś bez mądrości rzecz iákas nowa y
 wieprzystoyna. Bezecny Máchiawel Tyrannow vczý

C 2

aby

aby wysoko sadzali ludzcie nowe y nieznacie me/aby nie czyni-
li/ pomizali y wymyslnie vbozyli domy starozytne bez przy-
czyny. Wczym iako vstapil daleko od rzadu policyey od
Boga stanowionej/ iako vchybil celu do ktorego zmierza
rzad Rzeczypoisp. iasnie to pismo rozum y doswiadczenie
pokazuje. Bog chcial miec Xiążeta y Senat krwie iako
nazacniemy/ iako sie wyzszey rzeklo/ dla czego gdy pier-
wszego Gubernatora ludowi swemu dawal/ obral Mo-
izefa naślachetniemyego/ ktory acz sie w niewoli vrodzil/
y nieboznym dekretem Pharaonowy w ledce po wodzie
puszczony zginac mial: chcial iednak Pan aby byl z wo-
dy wziety/ y wychowany na dworze Monarchy wielkie-
go faraona/ w domu Krolewskim/ miedzy ludzmi zacne-
mi y mądremi/ aby go wypiastawala na reku swych nie
podla niewiasta/ ale wielka Xiężna cotka Krolewsta/ za
syna go przytawsz/ gdzienie iako Zydowskie dziecko/ ale
iako Krolewskiego syna/ w dostatku chowano/ obyczaj-
ow Krolewskich rzecz/ w naukach rozmaitych a stanowi
Krolewskiemu potrzebnych cwiczac: A to dla czego: Nie
mogłże Pan wziac go od trzody/ iako go od trzody na-
pierwszy raz zawolat: Mogl wprawdzie/ ale iz stan Xi-
żcy y Senatorski powinien vniec iako sprawiedliwosc
piastowac/ iako zlych vnosić a dobrych szanowac potrze-
ba/ co czasu wojny y pokoju czynic/ co osobom prywat-
nym a co Rzeczypoisp. oddawac/ iako z domowemi żyć
albo z cudzoziemskimi ludzmi obcowac/ do czego sa sposo-
bniemy y co sie w domach wielkich redza y chowaja/ bo to
wzrost z mleká macierzynskie/ y z samej krwi y zwyczaj-
u kiera. Nietylko tedy nieszczesliwa jest/ ale tyransta y
glupia

glupia Rzeczypoisp. gdzie w pomietle domy zacne/ ktore Pan-
swy y oyczyznie milosc y wiare wyswiadczyli dostatecz-
nie/ zachowaly wiernie/ bo tam ludzcie nieznaiomi y nowi
gore wziamsz/ rzad czyniac/ dopiero sie rzadzic vczu/
gdzie vmiejetnych potrzeba y doswiadczonych. Wiec y
celu zamierzonego vchybic musa/ a ten iest pokoy poypo-
lity. A co za pokoiu sie spodziewac potrzeba/ gdzie za-
cniemy za stolkiem/ daniemy dopiero sie nowemu wy-
stagnie y vgadza: To domowy ogien nieci/ to niezgody
wnetrzne/ a potym krwie rozlamia czyni/ to Krolestwa
wywraca y gubi/ gdy sie zasluzeni rozumiecia byc wzaga-
dzonemi/ y od mniejszych vprzedzonemi. Chwalic mus-
ze y szczesliwa ieczce nazwac moge te oyczyzny/ iz iako
sie mnie zda: nie ten opaczny ale od Boga podany rzad
trzyma: y takie ludzcie na dostoienswach ma/ iakich Bog
sam wkazal mądrych y zacnych/ a mianowicie y z tej wy-
soticy Xiążeccey familiej. A iesli szczesliwe iest Panstwo/
gdy ma Hetmany dzielne/ y mezne rycerstwo czasu woyn-
ny/ mądre zas Senatory czasu pokoju/ pewnie szczesliwe
y to Panstwo ktore z domu tego ma zarwie ludzcie/ ktorzy
y na wojnie konia/ y w Senacie stolek esiadac: czasu
niebezpieczeństwa oyczyzny bronie/ a w pokoju powagi
Majestatu Panow swoich wspierac moga y vmiecia. Dal
Greckom y Rzymianom ieden slachcic nagane/ gdy go albo
wie pytano/ o ktorymby narodzie wiecey trzymal/ o Rzy-
skim czyli o Greckim/ odpowiedzial. Rzymista chwala
wszystka w zbroi/ Grecka w iezyku/ v nimie ten nawietzy
ktory cnotliwie zwiac przegany w sprawach swych nie
ma. Nie gani tu zbroie Rzymistey ani wymowy Gre-
ckey/

ekiey/ ale wkrązie/ iż to dwoie cnota zdość ma. Dał
Pan Bog temu domowi to wkrązie/ dał meztwo/ dał ro-
rum y sprawy godne pochwały. Sława twoia równo
z oyczyzną trwać będzie. O. Książę Albrychcie Kądziw-
le/ imie twoie y posługi wdzięczne y poselstwa z pamięci
dzisieyszego Monarchy Polskiego szczęśliwego/ poży-
cie/ a day Boże żył długo/ nigdy nie wynida.

Alle coż czynić? Gdy corka umiera/ ia o pogrzebie oycow-
skim mowie. Tak ma być. Gdy ty corko umieraś/ oycow-
ska śmierć przed oczy powinnym wystawiaś/ a chwata
oycowską grob swoy zdość/ y żal z śmierci swoiey w po-
winnych iako kolwiek miarkujesz. Nazwałem cie perla
kostowna/ a zaś nie słusnie: gdyżś iest krewn domu kro-
wego sławy trocha słow niepołerowanych wymowić/ al-
bo na karte papieru włożyć trudno: ktego herbow dosyć
widze około grobu/ ale wiecey czynie zamilczanych. Tu
miała być namalowana buława y pieczęć Pradziada
twego/ ktory rązem Woiewoda Wileńskim/ Hetmanem
był y Kanclerzem/ abo pierwey Togą Kardyńalską z In-
fulami Wileńską y Krakowską/ ktore z pożytkiem łosćciotą
Bożego/ y z pochwałą światobliwie nosił. O. Książę Je-
rzy Kądziwil/ za tymi lastą Marszałkowśką oycą twego
y wkrązie przednie godności. Dom ten dawno przy bo-
ku Pańskim siedzi/ y długo siedzieć będzie/ w którym od
początku nigdy na dostátku y sławie nie schodziło.

Alle czemuś cie w chwata samego domu y oycą twego
wbieram? Czyli niemáš y w osobie twoiey co pochwalić?
Jest y dosyć/ czego iednak przyidzie zamilczyć dla żalu k-
torem tu wkrąskich widze napełnionych. Szczęśliwy Ko-

ściele

ściele Jwinski/ ktory chować będzieś kleynot tak miły/
ktoregoć słusnie zayrzy Krakow y Wilno. Żalostna ma-
tko O. Książę iakoż sie dobrze sstało że cie tu niemáš tes-
raz? Bo ieslis w Krakowie przy obchodzie za duże iey
uczynionym tak hojnymi łzami skropił pusty Katedrał/
na którym ciała milego dzieciecia twego nie bylo/ iakoż
bys ie teraz utrzymać mogła kiedy ie do grobu niosa.
Przy Krakowskim obchodzie/ serce twe macierzyńskie iey
ciała Katedrałem bylo/ a teraz ta trumna iest domem twes-
go serca/ ktore dzis nie gdzie indziej ale tu nad nim niewia-
domie siedzac boleie: a co za dziw matce corki takiey pla-
kać: owsemby dziw nie płakać. Bo nietylko umierała/
ale niespodziewanie y przedko/ a im wiecey przyczyn iest
mile wspomnieć żyjąca/ tym wiecey podniarty do utrapie-
nia myśleć o umierającej/ wiem iż niemáš snu w którymś
bys iey nie widziała/ ani miejsca na iawie/ żeby w oczach
y myśli twej nie stanela. Jesli nabożenstwo wspomniś
od młodości/ umiera Anna ktora tak zaleca pismo święte
iesli skromność y wstydy/ umiera Maryna ozdoba Rzys-
ka. Jesli pomieścienie małżeńskie/ umiera Sara ktora
Abrahama swego dla uczciwości Panem zwała. Jesli
naostatek polog iey/ umiera twoja y małżonkowska ko-
chanka slična Rachel y potomka nie nadanego y dużej
własna prodiwny. Słodka śmierć okrutna slične
zwierciadło powagi Książecy/ skromności białogłows-
kiej/ wstydu małżeńskiego/ ludzkości gospodarzkiej/ mi-
łości ku krewnym: skromności ku domowym: wżalenie nad
wboгим y utrapionym/ wzor goracego nabożenstwa po-
karpata. Nie dziw jes żalostna matka/ gdyż żalostna y
wkrąska

wszystka familia. Lecz już odważyć te perle potrzeba/
przyjdzie iey odżałować/ a w pospolita słabniece w te ro-
ta rydlem odorana włożyć trzeci narożnik napisać. Tu
schowano kleynot domow wysokich O. Książet Rás-
dżiwilow y Builandstich/ białogłowe młodo między ma-
trony policzona/ ktora stończywszy wiek frotki/ w domu
swym żal dlugi zostawiła.

IV. Czwarty y ostatni narożnik nagrobkowy / wleż ty
Wielmożny Panie Nikołaju Książka y napisz. Pod tym
kameniem jest ślarb moiego wesela małżeńskiego: ale za-
raz przyłoż: Tu schowałem pamiętkę żalności moiej: bo
to pospolu w iedney sworze chodzić ma eboie/ iako tam ni
poetowie napisali. Jż kiedyś wesele y smutek za wola y
rozkazaniem Jowisza. mżawse pospolu chodzić/ y w ied-
nym domu mieszkać mieli/ ale iż sie nigdy: godzić nie mo-
gli: a we wszystkich sobie byli przeciwni: zrobił łańcuszek
diamentowy/ dla tego aby był mocny y nigdy nie rozera-
wany/ w iednego końca wesele przykował/ smutek w dru-
giego/ pozwalając im aby pospolu nie mieszkali/ ale iednak
gdy wesele w serce wchodzi/ aby smutek nie daleko na-
tymże łańcuszku wiszeć czekał pogody/ a wesele wysadzi-
wszy sam serce opánował/ y to jest wieczne ich prawo.
Bo iż serce cżle wieczie domem jest wesela y smutku/ a ra-
zem cżłować sie y plakać/ smieć y weselić/ iż to cżłoty przez-
cżłone/ niepodobna: tedy iako na powietrzu iść: cżł-
chimury roztania albo im wstąpić/ tak w sercu albo żal
weselu albo wesele żalowi wstępować musi. A dekret to
jest nie Jowiszow/ ale własnego y prawodziwego Boga/
ktory tak sprawić chciał naturę naszą aby chwale y mi-
wesele

wesele y smutek przyimować sposobna była. Przetoż pi-
smo święte mowi. Smiech będzie zmieszany z żalnością/
a koniec wesela smutek posiada. Jest cżas narodzenia y
cżas umierania/ cżas śmiania y cżas płakania. Niem-
tak wielkiego żalu tu na świecie/ ktoregoby iakie wesele
wytrącić nie miało: niem- takiego wesela/ po którym
by sie żalu spodziewać nie trzeba.

Alle iednak inaczey żal/ inaczey wesele do serca w-
chodzi y wychodzi. Wesele barzo leniwo y skopo po ied-
ney kropli w serce wpada/ iako wodka kosztowna z Łam-
biku/ a z serca razem sie wylewa/ iako gdy kto wydy-
stlowawszy z naczyнием o ziemię vderzy y rozleie. Sme-
tek zaś do serca predko wchodzi wszytek/ razem serce napel-
nia: ale z serca wychodzi skopo y leniwo po kropli sie dy-
stluisc. Kto tego niedoświadczył/ iako strudna y nies-
rychto cżłowiek na poćieche sie zdobyć/ a one w iedney
godzinie cżasem vtrącić moze/ ktorey inż do śmierci nie-
goni: Kto niedoznał iż w iedney minucie taki żal serce
opánuje/ ktorego łzami wydystrylować/ y cżasowi wszyt-
ko psuicemu strawić niepodobno. O iako wiele tez po-
treba y cżasu na wykorzenienie albo vspokoienie żalu za-
wziętego/ y wielkiego.

Żal wielki cżtery rzeczy czynia/ ale ktory z nich naćiezo-
by/ y ci sami co to napisali osadzić nie umieia. Wielki żal
gdy sie w oczyźnie źle dzieie: Jako cieżko gdy Rzeczypo-
spolitey miłośnik wstyszy: oczyżna ginie/ w rzadzie Ty-
rańskim wzdycha/ a zabieżeć nie moze: a gdy mu wie-
dząc y wiecznie sie żegnać przyjdzie/ z miłym gruntem o-
czyścym: Nie dżiw iż tacy vmrzeć mżli żyć wola.

D

Wielki

Wielki żal czyni dobre z trudnością nabytych / przedka
y niespodziewana wtrata. Bo iesliż przy obronie mająt
ności swojej człowiek waży gardło / iaki żal gdy mu to w
mginienu oka ginie / czego długo nabywał / y z czego sie cie
być y sustentować miał. Wiako żalostny był Naboth spra
wiedliwy gdy mu Krol Achab winnice wydarł. Wielki
żal czyni wtrata części y dostoiensstwa zasługami y krewia naby
tego. Za czym mały dzień iz Kato Uticensis wstąpiłszy
o zwy ciestwie Cezarowym / bojąc sie aby go nie wniżył y
z dostoiensstwa nie złożył / na własny miecz wpadł / a w ser
ce niergodziwszy rany drugi raz poprawił: wolal umrzeć
a niż bez honoru żyć. Wielki y to żal gdy umierają przyia
ciele. Taleta Filozofa gdy pytano w Grecyey / co człowie
kowi na weselęgo / odpowiedział: gdy widzi że iego nie
przyiaciele niebezpieczeństwa y gina: Jesli tak iest / tedy niemając nic
cieższego / iako patrzeć gdy przyiaciele umierają.

ep.
ark.
Jako
ca
Jona

Wiedzy przyiacioly napierwsze miejsce mieć ma przy
iaźni małżeństa: ponieważ sam Bog rzekł. Opuści człowie
k oycę y matkę / a przyłączy sie do żony swej / y będą
dwie w jednym ciecie. Daleko każda przyiaźni różna od
małżeństkiej / bo wszytkie przyiaźni mają iedne spólna wo
la / samo małżeństwo ma iedne wola / y iedno cięło. Ale y
w małżeństwie co za żalostę gdy ieden z nich umiera / kto
ry żyjąc z żadney miary nie miał nagany / a z każdej go
dzien był pochwały y miłości: Jako nads zdrowie y ży
wot takiego przyiaciela nic miłego / tak nads choroba y
śmierć nie cięższego.

Tego wszytkiego com o weselu y o smetku powiedział
znacznies doznał Wielmożny Panie Mikołaju Kisłá /
odprawił

odprawił wesele małżeńskie / dziś odprawił żalostę
pogrzebową. Kiedyś brał w dom małżonkę swoją / wcho
dził do serca twego wesele / lecz na diamentowym y
bardo krotkim łańcuszku za sobą dzisiejszy żal ciągnęło y
w pultora lat do serca twoiego / wstąpiłszy / y prowadził
to: ciężko ale dziwno być nie ma: Bo iest czas śmiechu y
wesela. Kiedyś oblubienice twoje wbrana iako Księżniczka
przy śpiwaniu / graniu / winowaniu oddawano / w
domu pełnym wesela: dzień rośmiania twoiego był. Kie
dy umarła do tego czarnego katedrału / a potem do grobu
iako do wtorey a wieczney łóżnicy prowadził / y ziemi
oddawał w tym domu pełnym żalosty twojej y przyia
cielskiej / w którym nie słysze nic tylko wzdychanie / okrom
żen nie widze / dzień płakania twoiego iest.

Przyznayże iako w serce twoje inaczey wesele a inaczey
żalostę wstępowała. Wesele krotkami: a żalostę iako
wiadrem włana serce opánowała. Tak wiele kropel we
sela twego było. Pierwszą widział / y podobal / posłubił /
potem za małżonkę wziął / do domu przyniósł / znał w mi
łym towarzystwie żył: Naostatku siódmej krople wesela
która inż serce twoje napelnić / ktora tobie y oney spólna
być miała / czekała / to iest / potomka. Wiako długo y le
nirwa na pełność wesela zbierało sie: Jako przedko z serca
wypadło: Przedzey niż wymowiono / umarł twój potom
ek / umarła y miła małżonka twoja: y owsem przedzey
niż mrugnal powieka: bo gdy przez łzy oczy twoje umie
rająca widziały / tak przedko żal napelnił serce / który
iako bacze wielki ięście iest / choć go tak dawno przez
oczy distylił / choć tak wiele przyiacioli widzi / ktorzy
plac

plakać wiernie pomagają / a prawie wszyscy :

Jako wszyscy płakać nie mają / gdy ja wszyscy takich
leż godna widzę / gdy wszyscy na cie tak smutnego patrzą /
gdy w wszystkich na te łzy zarobiła / Widzę że się łzami zale-
waś kapłani / zakonnicy y wbojczy / bo bezdrobniwa do-
broć iey czuły kościoty / klasztory y spitala. Płaczą wszy-
tkie majątności y poddani. Jako była miła powinny
dobrze znać / nietylko z żaloby czarney / ale y z smutnego na
te trunne poglądania. Jako tobie była miła widziuny z
częstego wzdychania / świadczą y oczy tak wielkroć za-
lane łzami : a słusnie bos utracił droga rzecz / przyaciela-
a przyaciela małżonkę / małżonkę zaś miłości twej y żalu
tego ze wszech miar godna.

Przyznać to musi każdy / iż dziś wszyteż dom twój
wielki y niewyhamowany żal opamiętał / całe serce twoje
posiadł. y niemasz nic coby y ciebie y wszystkich dla ciebie
nie rzewniło. A osoba twoja smutna / y małżonka umarła
z potomkiem do smutku pobudza. Jeśli Jakób jme-
ny widząc strwawiona sukienka kochanki swego Jozef-
pha / od żalosci nie mógł wiecey mówić tylko to.
Zwierz bezecny pożarł syna mego Jozephę : y ty tenże
lament wziąć y mówić możesz / bos nad Jakoba żaloscię
by. Śmierć nad okrutnego zwierza bezecnieyszą / pożarł
ła / w żywocie macierzyńskim zabawił / syna mego : nie
iednego / ale iedynego. A ktoryś zwierz nad śmierć okru-
tnieyszy : Inże bestyie pożarłszy ciało / wzdry aby kości
zostawić / a ta y ciało w ziemię a kości w popioł kruszy y
obraca. Bezecny zwierz / ktory sie matka albo synem kon-
tentować nie chciał / ale pokłnął oboje. Śmierć okrutny
zwierz /

zwierz / tyran nie miłosierny / ktory do domow wchodzi
nie kolącac / otwiera bez klucza / bierze nie pytając / nie
dziekując odchodzi / ztorzeżyć mu rzecz daremna / wprosić
co niepodobna / to co bierze pozwolić / iesli co zostawi
podziękować / musimy.

Kiedy przychodził czas pologu nieszczęsnego slichney
Racheli żenie Jakobowej / ogarnęły ja smiertelne bole-
ści / albowiem gdy sie długo pracowała poczęła w nies-
bezpieczeństwie być / wychodziła duszą iey od bolu / y gdy
uż śmierć nadchodziła / nazwała imie syna ktorego rodzi-
ła Benoni / to iest / syn boleści moiej / a to wymowiwszy
umarła. Aż y ta twoja Rachel nietymże właśnie spo-
sobem z swiata poszła : Mogła była synowi swemu imie
dać umierając / nietylko syn boleści moiej / ale syn śmier-
ci moiej y swoiej / syn żalu oycowskiego. Ale y to nie
nadane potomstwo wielce pożalowania Chrześciańskie
go godne / y słusnie rzecz może co kiedyś w Kiegach Jo-
bowych rzeczono. Byłem iakobym nie był / z żywota
przeniesiony do grobu / z żywota matki własney / do żywo-
ta matki pospolitey. Rzekłem żeś nad Jakoba żaloscię
by / aż y nie tak. On miał dwunastu synow ty żadnego /
Rachel iego aż rodząc umarła / lecz Benjaminą zostawi-
ła / ktorym wzdry cieś y serce swe po śmierci iey. Ty ani
Benjaminą masz ani Rachele / sam tylko bez obojey pocie-
chy żalostny zostajesz.

Niedla tego ten smutek przypominam abyś barzciey
two serce rzewnić / albo przyczynę lamentow włożyć
miał / gdyż serce twe ma za swe / y wie czego żalnie : ale
pragne łzy twoje hamować / przeto daję okazy / aby ho-
niey

niey płynąc sercu włoży / gdyż y to iest po ciechą smetneme
plakac do woli.

Alle inż przestani / bo siebie żalem tym zabieć mo-
żesz / a małżonki wstrześć nie możesz. Dważ iaka do żate-
ści / a iaka do pokazania statości masz przyczyne. States-
cznie znies / meżnie wytrwaj te fortune / iesliż to y nas
fortuna zwac sie godzi. Zwy cieś samego siebie / a piy-
lielich / z reku Pánstkich podány. Umartac małżonka /
niezabitiey / ale do siebie przeniosł / a ciebie nawiedził
Bog ktoremu wšytko wolno / bo ma klucze smierci y ży-
wota. Kładzieś ia w ziemi ale w nadziei Chrześciań-
skiej w ktorej ona żyła y vmierała / ktora sie y my cieś y
my / wierzac że sen dlugi w popiele przespawšy znouu żyć
mamy / w Krolestwie stworzy ciela y odkupiciela nášego.
Umarła w prawdzie / iż vmrzeć powinna była : iednak
smierci iej (acz wielom) tobie osobliwie pożyteczna be-
dzie / bo iesliż wspomnienie smierci grzechy zabija / a ktoż
smierci częściej wspomni nad cie / ktory z pamięci nigdy
niewypuścił vmartej małżonki swojej : Wiec vmiera-
jąc / ciebie vmierać uczyła / y gorzki lekárski kubek przed
ocząmi twemi kredensowała. Zaczyna była / ale zacznieyś
bedzie kiedy stanie między Anioły / y ludźmi / mieszcżany
niebieskimi. Miałes vcieche y wesele po ki z toba żyła / co
sie wšytko w smetek obrociło / znouu nastapi wesele / bo
miłość ktora sie na ziemi zaczyna / w niebie niewstawa /
owšem w doskonalsza sie obraca. Ogladaś ia / y spolnie
cieś yć sie będziecie z zbawienia swoje° w krolestwie wie-
cznym : w ktore ducha iej dziś wprowadzić / y światło nie-
wstawniace onemu rácz vřazac Boże kroluacy

na wieki wiekow / Amen.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0005316

